

Hugo Bouter

Het manna in de woestijn

'Daarom jammerden ook de Israëlieten opnieuw en zeiden: Wie zal ons vlees te eten geven? (...) Maar nu droogt onze ziel uit, er is helemaal niets dan dit manna voor onze ogen! Het manna leek op korianderzaad en de kleur ervan leek op de kleur van balsemhars (...). De smaak ervan leek op de smaak van baksel in olie. Telkens wanneer de dauw 's nachts op het kamp neerdaalde, daalde ook het manna daarop neer'.

'Toch gingen zij door met tegen Hem te zondigen: zij tergden de Allerhoogste in de dorre wildernis. Zij stelden God in hun hart op de proef: zij vroegen om voedsel, zoveel zij lustten. Zij spraken tegen God en zeiden: Zou God een tafel gereed kunnen maken in de woestijn? (...) Hij gebod de wolken daarboven en opende de deuren van de hemel: Hij liet manna op hen regenen om te eten en schonk hun hemels koren. Eenieder at het brood van de machtigen; Hij zond hun proviand tot verzadiging toe'.

Numeri 11:4-9; Psalm 78:17-25

Een tafel in de woestijn

Van de berg Sinaï trokken de Israëlieten in noordelijke richting naar de woestijn Paran. Die naam betekent 'uithollingen', die ontstonden door de beken in de regentijd. Deze woestijn lag ten zuiden van Kanaän en hier bevond zich ook Kades, een bekende pleisterplaats aan de grens van Edom, waar de verkenners verslag uitbrachten van hun tocht naar het Beloofde Land (Num. 10:12; 12:16; 13:3,26; 20:1,14,16,22). De woestijn is altijd het toneel van verzoeking en beproeving geweest, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Hier werd Gods volk

getest of het in Zijn wegen wandelde of niet. Hier was het volkomen afhankelijk van Zijn zorg en zegen, Zijn bewaring en leiding.

Door iedere dag het manna te geven wilde God Zijn volk beproeven of het werkelijk gehoorzaam zou zijn (Ex. 16:4). Uit het vervolg van Exodus 16 blijkt direct al dat dit niet het geval was. Want er waren Israëlieten die het manna wilden bewaren tot de volgende dag; en op de sabbat waren er sommigen die in strijd met het gebod heengingen om wat te verzamelen. Kan God een tafel aanrichten in de woestijn? Is Hij in staat te zorgen voor het volk dat Hij had verlost uit de slavernij van Egypte. Zou Zijn hand niet te kort zijn om dat veertig jaar lang te doen? Het ongeloof wijst hulp van boven bij voorbaat af. Wij zien dan ook dat het volk liever klaagde, jammerde en mopperde. Het verzette zich tegen God en tegen zijn gezalfde leider, de godsman Mozes. Hij is een type van Christus als de Gids ten leven, de overste Leidsman en Voleinder van het geloof (Hand. 3:15; Hebr. 12:2).

Zo leerde het volk zichzelf kennen in de woestijn, maar het leerde ook zijn God kennen (Deut. 8:2-5, 14-16). God toonde hun Zijn heiligheid en gerechtigheid, maar ook Zijn genade en barmhartigheid. Dat blijkt telkens weer uit de verslagen van de woestijnreis in Exodus en Numeri. In Exodus 16, vóór de verbondssluiting bij de berg Sinai, zien wij vooral Gods goedheid. Het volk kreeg brood en vlees in overvloed – het manna en de kwakkels – zonder dat hun gemor gestraft werd. In Numeri 11 staat Gods *gerechtigheid* op de voorgrond. Daar werd hun gulzigheid streng bestraft en stierven er velen, terwijl het vlees van de kwakkels nog tussen hun tanden was.

Brood uit de hemel

De geschiedenis van het manna, het hemelkoren, is bijzonder leerzaam. Het volk Israël werd hiermee dagelijks gevoed op de lange reis door de woestijn. Zij aten hiervan als leden van het volk van God (zij het dat hun verbinding met God vaak alleen van uiterlijke aard was). Welnu, zo hebben wij als kinderen van God elke dag behoefte aan het ware manna, het brood dat ons telkens weer geestelijk ondersteunt.

Elke dag moeten wij leren in afhankelijkheid van God te leven en naar Zijn Woord te luisteren (Deut. 8:3; Matt. 4:4). Elke dag moeten wij ons opnieuw voeden met Christus Zelf als de ware, afhankelijke Mens. Want het manna spreekt van Christus die uit de hemel is neergedaald, de hemelse Mens die als Vreemdeling hier op

aarde heeft gewandeld en volkomen was toegewijd aan Zijn Vader. Wanneer wij ons met Hem bezighouden in Zijn vernedering, zoals dat in de Schrift wordt getekend, dan krijgen wij de kracht om Hem na te volgen en onze wandel hier in Zijn voetspoor voort te zetten.

Het manna was het voedsel in de woestijn, zoals de opbrengst van het land ('het overjarige koren', Joz. 5:12 SV) het voedsel was in Kanaän. In welke situatie wij ons ook bevinden, hetzij in de omstandigheden van het leven hier op aarde, hetzij als levend in het genot van de geestelijke zegeningen in de hemelse gewesten, Christus blijft steeds het voedsel voor ons hart. Enerzijds voeden wij ons met Hem als Degene die op aarde is neergedaald (zo zien wij Hem in de evangeliën), anderzijds is Hij onze levenskracht als de verheerlijkte Mens in de hemel (denk aan de brieven van Paulus).

Ik wil er terloops op wijzen dat de Heer Jezus in Johannes 6 Zijn hele levensgang schetst: Zijn neerdalen uit de hemel, Zijn gaan in de dood en zelfs Zijn verhoging in de hemel (Joh. 6:62). De beschrijving van het manna in het Oude Testament is

ongetwijfeld mede bedoeld om ons iets te leren over het ware manna, om meer te vertellen over Christus als het brood van het leven. Dit is in Johannes 6 echter niet aan de orde: de Heer wijst daar juist op de *tegenstelling* tussen het manna, dat vergankelijk was, en Zijn Persoon als het levende brood uit de hemel.

Lessen i.v.m. de beschrijving van het manna

Wij lezen in Exodus 16:13-14 en Numeri 11:9, dat het manna 's nachts neerdaalde met de dauw. Zo is Christus in de wereld gekomen, terwijl het nacht was; en Hij kwam om licht en leven te brengen. De dauw spreekt altijd van hemelse zegen, van leven en verfrissing (Gen. 27:39; Deut. 33:13,28; Ps. 133:3). Het manna zelf was fijn als de rijm, fijne ijskristallen die ontstaan als de dauw bevriest. Het leven van Christus in Zijn vernedering op aarde vertoonde geen oneffenheden, het was fijn en teer. De Vader vond in Hem Zijn welbehagen.

In Psalm 78 wordt het manna ook het brood van de engelen, of het brood van de machtigen genoemd. De engelen hebben vol bewondering het leven van Christus op aarde gezien. Engelen bezongen Zijn geboorte, engelen dienden Hem in de woestijn, engelen waren getuige van Zijn opstanding en hemelvaart. En zij zijn nog steeds begerig om een blik te werpen in de dingen die te maken hebben met het

lijden van Christus en de heerlijkheid daarna (1 Petr. 1:11-12). Zouden wij het manna dan minachten?

De kleur van het manna was wit als korianderzaad (Ex. 16:31). Dit wijst op de volkomen reinheid en heiligheid van het leven van Christus. Hij openbaarde volmaakte liefde in een wereld vol zonde, maar tegelijkertijd bewaarde Hij een volstreekte afzondering van het kwaad dat in de wereld was. Zijn leven was ook een vruchtbaar leven, het droeg rijke vrucht voor God. Korianderzaad was een rond aromatisch zaad. Het leven van Christus was tot een aangename geur voor God. Numeri 11:7 voegt eraan toe dat het manna er ook uitzag als 'balsemhars', en zo was ook het leven van Christus welriekend en kostbaar. Voor het natuurlijk oog bezat het echter weinig aantrekkelijks (vgl. Jes. 53:2). Het morrende volk gaf de voorkeur aan het voedsel van Egypte (Num. 11:5; 21:5).

De smaak van het manna was als die van een honingkoek (Ex. 16:31), als van oliegebak (Num. 11:8). In het land Kanaän was de honing overvloedig voorhanden – het was een land dat vloeide van melk en honing –, maar God gaf Zijn volk in de woestijn al een voorproef daarvan. De honing is een beeld van de zoetheid van natuurlijke banden (die een gevaar kunnen zijn voor volkomen toewijding aan God; daarom werd de honing uit het spijsoffer geweerd). Maar tevens spreekt de honing van de zoetheid van gééstelijke banden, die het werk zijn van Gods Geest. Honing doet vermoeidheid wijken en sterkt in de strijd (vgl. 1 Sam. 14:27-29).

Het tweede kenmerk van de smaak was dat het manna deed denken aan oliegebak; en olie is in de Schrift altijd een beeld van de werking van Gods Geest. Deze werkzaamheid was in het leven van Christus uiteraard in rijke mate aanwezig. Hij was gezalfd en verzegeld met de Geest, Hij liet Zich leiden door de Geest, en Hij was dat Heilige dat door de Heilige Geest was verwekt (Luc. 1:35; 4:1; Joh. 6:27; Hand. 10:38). Het oliegebak waarvan sprake is in Numeri 11, doet trouwens wel denken aan het spijsoffer of graanoffer, dat met olie werd aangemaakt en bestreken (Lev. 2:4). Ook de hoeveelheid van het dagelijks manna kwam overeen met de grootte van het spijsoffer (vgl. Ex. 16:16,36 met Num. 28:5). Zowel het manna als het spijsoffer spreken van Christus. Hij is het 'voedsel' voor ons als pelgrims in de woestijn, en als priesters in het heiligdom. Maar Hij is ook het voedsel op het altaar voor de Heere.

Zijn vlees eten en Zijn bloed drinken

Voeden wij ons zo door het geloof met het brood van het leven? Is Christus in Zijn vernedering op aarde het Voorbeeld dat wij voor ogen houden? Laten wij er dan aan denken dat wij ons niet alleen hebben te voeden met Hem als Degene die uit de hemel is neergedaald, maar ook met Hem als Degene die is neergedaald in de dood. Elke goede gave en elk volmaakt geschenk daalt van boven neer, van de Vader van de lichten (Jak. 1:16). Als dit woord van de Schrift reeds geldt voor de stoffelijke en geestelijke zegeningen die ons deel zijn, hoeveel te meer is het dan van toepassing op de onuitsprekelijke gave die de Vader ons heeft geschonken in Zijn geliefde Zoon?

Christus is van boven neergedaald, uit de hemel, om ons die dood waren in misdaden en zonden het leven te kunnen geven. Hij is het ware levensbrood. Ieder die zich met Hem voedt, krijgt deel aan het leven dat in Hem te vinden is. Wie in Hem gelooft, ontvangt eeuwig leven. Maar als gelóvigen hebben wij ook steeds behoefte aan dit voedsel. Het leven dat wij van God hebben ontvangen in de nieuwe geboorte wordt namelijk door dit levende brood onderhouden. Christus leeft in mij, zegt Paulus, en wat ik nu leef in het vlees, leef ik door het geloof in de Zoon van God, die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven (Gal. 2:20).

Christus blijft Degene die ons voor ogen moet staan, want alleen in voortdurende gemeenschap met Hem en in de kracht van de Heilige Geest kan het nieuwe leven zichtbaar worden. Dat is wat de Heer duidelijk maakt in het vervolg van Zijn toespraak in Johannes 6. Wij moeten ons met Hem 'voeden' als de Gestorvene en figuurlijk gesproken eten van Zijn lichaam en drinken van Zijn bloed, want Zijn vlees is ware spijs en Zijn bloed is ware drank (Joh. 6:51-55). Wij hebben Hem nodig als de Levende, de Gezondene van de Vader, maar ook als de Gestorvene. Alleen Zijn dood kon ons het leven geven. Het tarwegraan moest in de aarde vallen en sterven om vrucht te dragen en zich te kunnen vermenigvuldigen (Joh. 12:24).

Deze gemeenschap met Christus als de Gestorvene is niet alleen noodzakelijk om opnieuw geboren te worden, ze is ook vereist om het nieuwe leven in stand te houden: 'Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, blijft in Mij en Ik in hem' (Joh. 6:56). Zo kunnen wij verwerkelijken dat wij met Hem gestorven en opgestaan zijn. Zo kunnen wij ons identificeren met een gestorven Heiland en in blijvende gemeenschap met Hem leven. Wij blijven of 'wonen' dan in Hem, en Hij in ons.

*'Jezus is het brood van 't leven,
uit de hemel neergedaald;
Hij schenkt onze zielen voedsel,
waar geen and're spijs bij haalt'.*

OudeSporen 2020

